

5. створенням групових норм менеджменту.

Міжнародний бізнес базується на можливості отримання вигод саме з переваг міждержавних ділових операцій, тобто з того факту, що продаж даного товару в іншій країні або налагодження фірмою однієї країни виробництва в іншій країні, або надання послуг спільно фірмами двох країн третій і т. д. забезпечують залученим у бізнес сторонам більше переваг, ніж вони б мали, якби вели справу у своїх країнах. Це — ключовий момент не лише в розумінні природи і специфіки власне міжнародного бізнесу, але й поясненні виникнення і розвитку міжнародного менеджменту як такого.

Основними корпоративними формами міжнародного бізнесу є:

1. Експорт є найпростішою формою міжнародного бізнесу і являє собою продаж товарів (послуг) в інші країни.

2. Ліцензійний договір - використання авторського права, товарного знаку, патенту.

3. Міжнародне спільне виробництво - виготовлення комплексного виробу або його компонентів одним із зарубіжних партнерів.

4. Контракт-менеджмент – передача одним із партнерів іншому ноу-хау в області менеджменту.

5. Франчайзинг – видача ліцензії на певну діяльність з наданням додаткової управлінської, маркетингової і технологічної підтримки.

6. Стратегічний альянс – формальний або неформальний союз, який створюється з метою об'єднання ресурсів для вирішення завдань реорганізації, підвищення ринкової ефективності чи досягнення "ефекту масштабу"

7. Багатонаціональні корпорації - підприємства, що об'єднують юридичних осіб будь-яких організаційно-правових форм і видів діяльності в двох і більше країнах та здійснюють проведення взаємозв'язаної політики і спільної стратегії завдяки одному чи кільком центрам прийняття рішень.

Література: 1. Конспект лекцій з курсу «Міжнародний менеджмент» / Укладачі: О.М. Суміна, О.В. Черняков. — Суми: Вид-во СумДУ, 2007. — 106 с. 2. Міжнародний менеджмент. Навч. посіб. / Юхименко П. І., Гацька Л. П., Півторак М. В. та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 488 с. 3. Лук'яненко Д. Г. Стратегії глобального управління / Д. Г. Лук'яненко, Т. В. Кальченко // Міжнародна економічна політика. – 2009. – № 8-9. – С. 5-43. 4. Білоцерківець В.В. Міжнародна економіка. Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 416 с. 5. Савельєв Є.В. Новітній маркетинг: Навч. посіб. [Текст] / Є.В. Савельєв, С.І. Чеботар, Д.А. Штефаніч та ін.; За ред. Є.В. Савельєва. – К.: Знання, 2008. – 420 с. 6. Пан М.П., Торкатюк В.І., Вороніна О.С. Міжнародний менеджмент: Конспект лекцій для студентів магістерської підготовки за спеціальностями 8.050107 – “Економіка підприємства” і 8.050106 - “Облік та аудит” денної форми навчання. - Харків: ХНАМГ, 2007. – 210 с.

Дем'янчук М.А.
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри
економіки і моделювання
ринкових відносин

Мельник А.С.
студентка 2 курсу
напряму підготовки
«Фінанси та кредит»

Лисенко К.А.
студентка 2 курсу
напряму підготовки
«Фінанси та кредит»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,
м. Одеса, Україна*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ І ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІ ТА РОЗВИТКУ

Розвиток економічного співробітництва між державами привів до розгалуження різних за своїм змістом видів господарських зв'язків. Зокрема, за останні роки значно розширились міждержавні фінансові, кредитні і валютні відносини. З'явилися численні міжнародні фінансові організації, які регулюють

діяльність у головних секторах глобальної економіки, поділивши країни на інсайдерів та аутсайдерів. Для перших, тобто членів-учасників угод, створюються сприятливі, пільгові умови для здійснення комерційних трансакцій. Водночас інші обмежуються та дискримінуються на світових ринках. Тому країнам, які прагнуть інтегруватись у світовий простір і посісти там гідне місце, слід передусім досягти угоди з цими організаціями, стати їх учасниками.

Вагомий внесок у дослідження проблем участі України в міжнародних фінансових організаціях здійснено такими провідними вітчизняними та іноземними вченими як: О. Білорус, В. Василенко, І. Герчикова, Ю. Граматик, В. Ковалевський, Ю. Козак, А. Кудряченко, О. Кучик, С. Лебедева, Н. Логвінова, Д. Лук'яненко, З. Луцишин, А. Наумчик, М. Нікітіна, В. Новицький, О. Плотников, О. Рогач, І. Сазонець, С. Сиденко, А. Філіпенко, С. Фомішин та інші. Незважаючи на наявні публікації необхідним є постійні дослідження перспектив розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями.

Метою дослідження є аналіз тенденцій і перпестив співпраці України з Міжнародним банком реконструкції та розвитку (МБРР).

Відомо, що Україна стала членом МБРР після прийняття у 1992 р. відповідного Закону України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» [1]. Саме цю дату можна вважати початком офіційної співпраці України та МБРР, який сьогодні є найбільшим кредитором у структурі прямого зовнішнього державного боргу України.

З моменту незалежності України підписано 3 угоди з МБРР, загальна кількість коштів яких витрачено на реформи та структурні перебудови галузей становить близько 300 млн. дол. США, що складає лише 5% від запланованої суми.

Перша угода, щодо отримання Україною кредиту від МБРР з метою реабілітації української економік підписана в 1994 році. Згідно з цією угодою Україна отримала кошти в 1994-1995 роках загальною сумою 500 млн. дол. США [2].

Наприкінці 1995 року Україна та МБРР підписали «Меморандум про взаєморозуміння щодо стратегії допомоги Світового банку Україні на 1996 –1998 роки», загальна сума якого складає понад 2 млрд. дол. США. В Меморандумі визначалось, що повна реалізація програми економічних реформ надасть змогу виконати такі завдання [3]:

- здійснення реалістичної програми при кредитній підтримці з боку МВФ;
- приватизація сільськогосподарських земель;
- економічна допомога сільському господарству;
- формування і розвиток власного фондового ринку, що є необхідною умовою функціонування економіки.

Підписаний МБРР проект включав проекти, реалізацію яких передбачено «Меморандумом про взаєморозуміння щодо стратегії допомоги Світового банку Україні на 1996-1998 роки», основними з них є:

- розвиток ринку електроенергії (300 млн. дол. США);
- структурна перебудова сільського господарства (250 млн. дол. США);
- реформа вугільної галузі (280 млн. дол. США);
- розвиток фінансового сектора (300 млн. дол. США).

У 2002 році підписано програму «Стратегія з питань допомоги Україні на період 2004-2007 років», до складу якої входить значна кількість проектів (табл. 1).

Ці проекти проводились для розвитку України як правової, демократичної держави з конкурентоспроможною економікою, що стало підґрунтям для інтеграції в європейські та євроатлантичні структури, зростанням добробуту всіх громадян і наближення рівня життя до європейського. Світовий досвід, що набувається Україною в рамках міжнародної технічної допомоги, сприяє підвищенню інституційної спроможності органів державної влади, приватного сектору економіки та об'єднань

громадян щодо формування демократичного суспільства та самодостатньої соціально орієнтованої ринкової економіки, прискорює міжнародну інтеграцію [4].

Таблиця 1. Проекти програми «Стратегія з питань допомоги Україні на період 2004-2007 років»

Назва проекту	Зарезервовані кошти, млн. дол. США	Дата ухвалення проекту
Проект розвитку системи державної статистики	32,0	25 березня 2004 р.
Проект рівного доступу до якісної освіти	86,6	24 травня 2005 р.
Проект реабілітації гідроелектростанцій	106,0	21 червня 2005 р.
Проект удосконалення системи соціальної допомоги	99,4	17 листопада 2005 р.
Проект розвитку експорту	154,5	27 липня 2006 р.
Проект з підтримки реформ в енергетичному секторі	200,0	2 серпня 2007 р.
Проект покращення міської інфраструктури	140,0	28 серпня 2007 р.

У 2013 р. прийнято рішення щодо підготовки спільних з МБРР проектів, які дозволять модернізацію технологічного устаткування у сфері водопостачання, ефективність транзиту палива, енергозберігаючі інвестиційні проекти та модернізація соціальної сфери [5], до яких відносяться:

- «Розвиток міської інфраструктури – 2» (наказ Мінекономрозвитку від 19.03.13 № 693);
- «Модернізація та реконструкція магістрального газопроводу Уренгой-Помари-Ужгород» (наказ Мінекономрозвитку від 14.08.13 № 969);
- «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України» (наказ Мінекономрозвитку від 07.10.13 № 1202);
- «Модернізація системи соціальної підтримки населення України» (наказ Мінекономрозвитку від 20.12.13 № 1518).

Міжнародні фінансові організації (МФО) мають велике значення для покращення економічного становища України. Співпраця України з МФО сприяє поліпшенню макрофінансових показників стабілізації, формуванню конкурентного ринкового середовища, стабілізації національної грошової одиниці, активізації інвестиційного процесу, розвитку приватного підприємництва. Однак разом з тим існують і проблеми співпраці України з МФО. Як показує практика використання кредитів МБРР для розвитку національної економіки України зумовлює необхідність перегляду системи оцінки їх доцільності та контролю за їх ефективним використанням [6], тим самим висуваючи низку вимог до країни. Також проблемним є питання недосконалої законодавчої бази, яка не дає змогу оптимізувати та регулювати питання співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. Через постійне зростання заборгованості та відсутності позитивних зрушень в економіці країни можемо стверджувати, що в Україні недостатньо дослідженим є механізм співпраці з МФО.

Однак основною проблемою співпраці України з МФО сьогодення залишається недостовірність інформації щодо спрямування кредитів в українську економіку, оскільки значна кількість проектів, що мали вже бути завершеними просто призупинені з невідомих причин. Заборгованість України перед МФО на сьогоднішній день складає 13,9 % від загального боргу та зростає кожного року. Це пов'язано з неможливістю знизити заборгованість через непроведення реструктуризації зовнішнього боргу та малоефективної боргової політики.

Вище перелічені проблеми можуть бути вирішені шляхом підвищення

контролю за цільовим використанням ресурсів, ліквідацією корупції, підвищення інвестиційної привабливості та кредитоспроможності вітчизняних підприємств, диференціювання джерел фінансових коштів за рахунок розширення ринкової складової, що дозволить можливо зменшити залежність економіки України від ресурсів МФО та поглибити участь країни на світових фінансових ринках.

Література: 1. Закон України Про вступ України до МВФ, МБРР, МФК, МАРБА, МАР, БАГІ/ЗУ/ Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 33. – С. 474 2. МБРР. Договір про надання позики (Реабілітаційна позика) між Україною та МБРР від 22 грудня 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua>. 3. Річний звіт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bank.gov.ua>. 4. Закон України Про затвердження Стратегії залучення міжнародної технічної допомоги на 2004-2007 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua>. 5. Юхимчук В.М. Розвиток відносин України та МБРР. Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроспектива. / Юхимчук В.М. – С. 162–165. 6. Бідник Н.Б. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями як чинник економічного розвитку держави / Бідник Н.Б. / Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів: НЛТУ України. – 2009, вип. 19.3. – с.153-157.

Гришко Н.Є.

кандидат економічних наук, доцент
кафедри економіки

*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Бобилев О.О.

студент 5 курсу спеціальності
«Економіка підприємства»

м. Кременчук, Україна

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

На сьогодні державне регулювання є важливим конституційним елементом ринку, що необхідний самому бізнесу, особливо в умовах реформування української економіки, яка характеризується: високим ступенем зносу основних фондів, слабким розвитком машинобудування, підвищеною трудомісткістю; малоефективним механізмом перерозподілу ресурсів, що обмежує розвиток конкуренції; нестабільною грошовою одиницею; недостатньою інвестиційною активністю; монополізмом, корупцією, тіньовою економікою, бюрократизацією системи управління, відсутністю чіткої та зрозумілої соціально-економічної перспективи.

Недостатньо ефективна промислова політика, яка вбачається у слабкій структурованості цілей, недостатній кількості заходів прямої та непрямой підтримки інноваційної діяльності, невтручанні державного управління у розв'язання нагальних проблем виробництва, призвела до того, що частка промислових підприємств, де впроваджувалися інновації, постійно знижується або принаймні залишається на рівні минулого року. Так, у табл. 1 відображено динаміку показників інноваційно - інвестиційної діяльності України за 2008 – 2014 роки.

Аналізуючи дані про динаміку показників інноваційно-інвестиційної діяльності України за 2008 – 2014 роки, звернемо увагу на непропорційне співвідношення, яке можна спостерігати, порівнюючи два показники: «залучені прямі іноземні інвестиції» та «питома вага підприємств, що впроваджують інновації». За 2008–2014 рр. інвестиції збільшилися майже в 6 разів, а питома вага підприємств – усього на 15 %, причому це зростання має хвилеподібний характер, для якого за аналізований період характерні спади та підйоми.